

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

ÉS A SZILÁGYSOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
NAGY LÁSZLÓ.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón a gymnasium épületében,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

A király szava.

A szegedi ünnepélyek alkalmával görög katolikusaink legfőbb papjának, Vancsa János balázsfalvi érseknek hódoló nyilatkozatára ezeket mondá a király:

„Kegyesen fogadván hódolatukat, megelégedésemre szolgálанд, ha saját és kormányom jóakaró szándékainak megfelelőleg befolyásukat a gondjaikra bízott hivekre oly irányban fogják érvényesíteni, hogy ezek nem csak vallásuk és nemzetiségük buzgó hívei, de egyszersmind a magyar állam hű polgárai is legyenek. S ha ezt önök is mindenkor szem előtt tartandják — ismervén önök eddigi működését, éber figyelemmel fogom kísérni azt ezentúl is, s a helyes ösvényen kegyelemmel mindenkor találkozhatnak.“

A görög keleti román klérus küldöttségét Román Miron érsek vezette. Maiestatea sa cesarea si regio-apostolica, augustul nostru monarch vivat! se traesca! vivat! — szavakkal végzett beszédére ő Felsége következőleg válaszolt:

„Hódoló ragaszkodásuk és hűségük legszebb bizonyítékát abban fogom találni, hogy atyai intenczióim szellemében a gondjaikra bízott hiveket nem csak a vallásuk és nemzetiségük iránti hű ragaszkodásra, hanem egyszersmind a tiszta hazasze-

retet s a törvények iránti tiszteletre is buzdítandják, s ha ezen irányban nemcsak befolyásuk egész súlyát érvényesítendik, hanem saját részükről is jó példával elől mennek: legyenek meggyőződve, hogy e téren működésüket teljes elismerésem fogja kísérni.“

Magas lélek szülöttei e szavak. Egy intő szózat a trónról, mely szól nemcsak az érseknek, de azon egyház minden lelkesének.

Megyénk görög katolikusai — vajmi keveset véve ki — külön vonulva megyénk társadalmi életében részt venni, abba beolvadni vonakodnak, külön társadalmat akarnak maguknak csinálni. Miért van ez?

Ha tanulták volna e haza hamisítatlan történetét, tudhatnák, hogy sepezt légyen bármí vész keresztül e hazán, a vész nyoma midőn eltűnt, mi megmaradt az mindig csak magyar maradt.

Kelet hordái végig perzseltek őseink hajlékait, népünk nagyrészt lemészároltatott s a föld mely honfi vértől lett kövér, pár emberöltő múlva újra csak magyarnak lett szeretett otthona.

Jött újra egy vész és véle „nemzeti nagy létünk nagy temetője: Mohács“; de a sírból, melynek köve három századon keresztül nyomta nemzetünket, a nemzet, ki feltámadott, az ismét csak magyar vala.

És jött — nem rég pedig — a sáska had, mely a zöld mezőn falánkul megevett mindent a mit kapott s helyette csak piszkot hagyott. Elmult ez is, a zöld mező virul és rajta csak magyar az ur, s az is lesz!

A történelem ezt tanítja.

Miért hát az a külön vonulás?

Hiszen legyen, a ki azt hiszi hogy az idevité, oláh, tartsák meg nemzetiségük iránti elöszertetüket mindaddig, míg elmulik a népek deliriuma a nemzetiségeskedés.

De az, hogy azok, kiknek jóakaratótól függ, hogy a nép az állam nyelvét könnyen elsajátítsa, kiknek csak egy jóakaró szava népünk testvérítésére több befolyással volna, mint bármí más, hogy azok, kik vezetik a népet, kiknek felügyelete s vezetése alatt állanak a népiskolák, hogy azok félre huzódva az összeolvadásnak, az egymást megértésnek legyenek akadályai, az nem járja.

Törvény van arra, hogy a népiskolákban a magyar nyelv taníttassék. E törvényt tisztelnie kell minden állampolgárnak s annak intentióját érvényre emelni kinek-kinek tehetségéhez képest hazafiui kötelesség.

Ki ezt tenni — midőn hatalmában áll — elmulasztja, az a magyar államnak nem hű polgára, az nem igaz hazafi.

TÁRCZA.

A rangfokozat.

(Irta Pfeffel.)

Az ágon a veréb elfogta
A kövér legyet. Önvédelem
S jaj daczára tartotta fogva.
„Ah, esd az könyörögve, hagyj élnem!“
„Nem, szól a gyilkos, te enyém,
Mert te kicsiny vagy, és nagy én.“

Karvaly éré őt vendégségnél,
Mint verebünk oly könnyen soha
Más nem lön zsákmány. „Engedj — így kér —
Hagyj szabadon, vétkem micsoda?“
„Nem, szól a gyilkos, te enyém,
Mert te kicsiny vagy, és nagy én.“

Egy sas a karvalyt meglátva, rá
Rohant s felszakgatá gerinczét
Amannak. „Engedj uram király,
Esd ó, ne tépj darabokra szét.“
„Nem, szól a gyilkos, te enyém,
Mert te kicsiny vagy, és nagy én.“

Dombi Lajos.

Párbaj történetek.

Hulinka Sándortól.

A mi névtelen hőseink.

(Folytatás.)

Szarka Levente nálam aludt az utolsó éjjel. És jó izüen, úgy horkolt, hogy beillett holmi kis falusi templomban tót orgonának.

Másnap már hajnalban két órakor felpakoltunk egy igás szekérré párbajozót, orvost, pisztolyokat, bonczoló késeket, tépést, s úgy indultunk a füzesi malom alá.

Szarka Levente komoly és méltóságteljes volt.

Mi értünk ki elsőnek.

Megnézte óráját s így szólt hozzám:

— Még egy jó fél óránk van! Egy óra múlva talán már nem élek. Ah ő biztosan lő. Én kész áldozat vagyok. De örömmel halok meg értetek s a becsületünkért. Ime itt író asztalom kulcsa. Leveleket találsz ottan, egyet anyámhoz irtam, melyben tudatom halálomról. Egy neked s egy Emiliának szól. Kérlek mondd meg neki, hogy utolsó szavamban is róla emlékeztem meg.

Arcza kissé halvány volt ugyan, de hangja szilárd és biztos.

Megvoltam hatva. Olyan fájdalmas az a pillanat, a midőn az ember erőteljes, viruló ifjút hall beszélni bekövetkezendő haláláról s

látja élni azt, a ki egy órával későbbben hidegen, csikott ajakkal és szemekkel nyugszik, talán vértől borítva, s megölve gyilkos golyó által!

Egy fél óra múlva Szilvász is megérkezett secundánsaival. Ő most is mosolygott, s monokliján keresztül fixirozta ellenfelét.

Kimértük a husz lépést.

Ezek az előkészületek bárkit is lehangoltak volna, de Szilvász még mindig mosolygott, Szarka pedig phlegmaticus cigarettet sodort. (Veszedelmes két ember annyi bizonyos!)

Elővettük a két óriási rezes pisztolyt is, a melyet az ispánéknál a tavaly ősszel házeres bontásánál fedeztek fel. Rozsdás volt mind a kettő, a kalapács átkozottul nehezen járt, azonban lehetett azzal löni. Csakhogy egyegy kézzel nem lehetett felemelni, mert nehéz volt ám. Aztán megrugott nagyon, s könnyen kiűthette az ember fogát, ha közel tartja arczához. De hát nem kell közel tartani.

A két ellenfél már helyén állott. Megkisértettük a kibékülést, de szavainkról egyik sem látszott tudomást venni. Csak néztek egymásra kidüledt szemekkel, halványan, meredten. (Bizony-bizony veszedelmes ellenfelek! Még a pisztoly kezükben sincs, már is czelelnak.)

Kezükbé adtuk a pisztolyt.

Mintegy gépiesen emelte fel mind a kettő s célzott.

És mióta e törvény életbe lépett, hány gyermek tanult meg görög katolikus népiskoláinkban magyarul beszélni? Talán egy sem!

Tanítanak ugyan magyar nyelvtant görög katolikus népiskoláinkban is, vagy legalább úgy mondják hogy igen, de oly tanítás mellett, mint ott folyik, nyelvet elsajátítani nem lehet, a törvény csak írott malaszt, siker elérve nem lesz s az oláh nyelvű gyermek magyarul beszélni meg nem tanul.

Ahoz, hogy az állam nyelve sikeresen taníttassék, jó akarat és hazafiság kell. Mindkettő létezését csak a jó eredmény fogja igazolni.

Görög katolikus népiskoláinkban még sem egyik sem másik igazolva nincs.

Hallgathatnának e felekezeti papjai s tanítói a legfőbb intéző szóra s lehetnének több jóakarattal a magyar államnak hű polgárai.

T a n - ü g y.

A szilágymegyei tanító-testület X. közgyűlése.

(Polyt. és vége.)

Második nap.

A második napi nyilvános közgyűlés tovább folytatása d. e. 8 órakor vette kezdetét.

Több apró keblű ügy elintézése után Fodor Dániel polg. isk. tanár és országos tanítógyűlési képviselő olvasta föl 1883. évi augusztus havában Budapesten tartott „II. országos tanító-testületi képviselői közgyűlés”-ről hogy és mikénti lefolyásáról szóló beszámolóját. Miután beszámoló nemcsak a közgyűlésnek hanem egyzersmind az országos közgyűlést előkészítő bizottságnak is tagja és jegyzője volt, így mindkét gyűlésről részletes és alapos jelentést tett. A beszámoló beszéd tetszéssel fogadtatott s egyzersmind megörzés végett levéltárba tétetni határozatott.*)

A képviselő beszámolóját kis intermezzo követte, a melyre Pungur Gyula szintén egyik megválasztott képviselőnek Triff Gábor tanár által történt meginterpellálása adott alkalmat. De hagyjuk ezt — úgy is post festum.

Ezután Kerekes József kir. tanácsos és tanfelügyelő tarotta meg „az osztatlan népiskola feladatáról és olvasó könyveiről” című szabad előadását; a tanfelügyelő igen ügyesen és talpraesetten oldotta meg a czimben foglalt tételét, a miért is a hallgatóság élénken megélt, s egyzersmind a tanulságos előadásért köszönetet szavazott. Kerekes József tanfelügyelő a gyakorlati férfiú érett tapasztalataival mutatta meg azt, ha sikeresen akarunk tanítani, minő módokat és elveket kell szem előtt tartanunk. A tanfelügyelő ur nézeteit, a melyek minden kétséget kizárólag biztos alapon basíroznak, mi is tökéletesen oszt-

*) Lapunk ezen beszámolót egész terjedelmében fogja hozni.

juk; de a kivített illetőleg, főképen az eszközök megválasztására vonatkozólag, nézeteink már eltérők.

A fentebbiek elintézése után, elnök, főjegyző és első aljegyző lemondására, és az új elnök és jegyzők megválasztására került a sor. Faluvégi Albert tantestületi elnök, ki huzamos időn át ügybuzgó odaadással szolgálta a tantestületet, úgy a maga, mint Pungur Gyula és Czöndör Sándor jegyzők nevében benyújtotta lemondását. Testületünk az említett tisztviselők lemondását, tekintettel az általuk felhozott okokra, elfogadta s egyzersmind ügybuzgó szolgálataikért jegyzőkönyvileg elismerő köszönetet szavazott. Ennek végeztével az új tisztviselők megválasztására került a sor; az új tisztviselők megválasztása közfelkiáltás útján történt; elnökké Fodor Dániel, jegyzökké pedig Juhos Béla és Szász Miklós lettek kikiáltva. Ezzel a tisztújítás véget ért.

Ezután indítványokra került a sor, az indítványok közül kettőt kívánok megjegyezni, nevezetesen: a) Fodor Dániel indítványára dr. Kiss Áron, budapesti tanár, a paedagogiai irodalom terén szerzett érdemei elismeréséül, egyhangulag tiszteletbeli taggá lett megválasztva; b) Nagy László szilágysomlyói ev. ref. lelkész indítványára, a testület főiratilag fogja kérni a magas kormányt a mostani iskolalátogatói intézmény eltörlésére és „szakszerű iskolalátogatók” kinevezésére. c) A tagok a termény-kiállítást is testületileg megejtették, még pedig díjtalanul. d) az alispánnak a megyei nagy teremért, a kiállítást rendező bizottságnak az ingyen jegyekért, a testület köszönetet szavazott.

Még egy pár ügy elintézése után, a jövő gyűlés helyének kijelölésére került a sor; a jövő gyűlés megtartásának helyéül Nagy László ev. ref. lelkész ur szíves meghívása folytán Sz.-Somlyó városa határozatott.

A jövő gyűlésen értekezéseket és gyakorlati tanításokat Fodor Dániel, Borbély Sámuel zilahi tanárok, Tötös József zoványi községi és Kiss Lajos tasnádi ev. ref. tanítók fognak tartani.

A fentebbiekben kívántam két napig tartott közgyűlésünk, hogy és mikénti lefolyásáról röviden megemlékezni.

Függelékül megemlítem, hogy a közgyűlés beárta után, közebed rendeztetett, de sajnos, mintegy 90 ember közül csak is 35-ön vettek részt, főleg a zilahi tanítók és tanügyi barátok közül maradtak ki sokan. De annál jobban mulattak, a kik jele voltak; mert Kapusné asszony valóban kitett magáért.

Önként értetődik, hogy ezen kedélyes ebéd alatt, a magyar ember sokasága szerint, a tosztok egymást érték. A tosztok sorát Fodor Dániel elnök kezdte meg, a királyra és uralkodó családjára emelte poharát, Faluvégi Albert Trefort miniszterre, Nagy László Gönczy tanácsosra, Borbély Sámuel Baranyi főispánra, Nagy László a tanfelügyelőre, Kónya László a tanítókra és az új elnökre, Fodor Dániel Faluvégire, Faluvégi Nagy Lászlóra, poharat emeltek még Kónya Lászlóra, Kerekes Sándorra és dr. Bereczky főorvosra stb. Zilah, 1883. okt. 14.

Egy jelenvolt.

Általános megyei tisztújítás.

Belügyministeri rendelet.

A folyó év december második felében fogar nosítandó általános megyei tisztújítás ügyében Tisza belügyminiszter a következő körrendeletet intézte a vármegyék törvényhatóságához:

A megyék háztartásáról szóló 1883. XV. t. cz. 16. §-nak rendelkezései, a folyó évi márczius hó 22-én 18231. szám alatt kiadott rendeletem alapján történt intézkedések, nevezetesen az által, hogy a megyék jövő évtől kezdve életbe léptetendő új szervezete megállapított, foganosítva lévén: miután ezen törvény további végrehajtása folyamán most már a 10. §. azon rendelkezésének érvényesítése áll küszöbön, mely az 1870: XLII. t. cz. értelmében ez év végén bekövetkező általános tisztújítások, az új szervezet keretében december hó második felében lesznek végrehajtandók: elérkezettnek látom az időt arra, hogy a megye közönsége figyelmét a megyei élet egyik legfontosabb működésére, a legközelebb meg-ejtendő általános tisztújításra irányozzam.

Tekintve azt, hogy a megyei tisztviselők választásának joga, a megyei önkormányzat egyik sarkkövét, annak lelkiismeretes gyakorlása pedig úgy az állami közigazgatás sikeres közvetítésének, mint a helyes önkormányzatnak legfontosabb alap feltételét képezi, örömet emelek tért azon meggyőződésnek, hogy a megye közönsége, áthatva az ezen jog gyakorlásával járó felelősség érzetétől, hazafias kötelességének fogja ismerni a törvény szigorú megtartásával mindenigyekezetét oda irányozni, hogy választása csakis oly polgárookra es-sék, kik a közszolgálat érdekeire nézve minden tekintetben legtöbb kezeséget nyújtanak; mely meggyőződésem mellett, nem is bocsátkozván a közlő tisztújítás fontosságának bővebb fejtegetésébe, csupán annak felemlítésére kívántam súlyt fektetni, hogy az ez évben megejtendő tisztújításnak kiváló horderőt kölcsönöz, s a megyének e részbeni felelősségét is rendkívül fokozza azon körülmény, mely szerint leginkább ezen tisztújítás feladata érvényre juttatni az 1883. XV. t. cz. rendelkezéseivel kötött s a fent idézett 18231. számú rendeletben is hangsúlyozott azon vára-kozást, hogy az ezen törvény alapján nyert szervezet mellett, a megyei intézmény a kor színvonalára emelkedjék, s egy újabb eredményekben gazdag és áldásos korszak legyen üdvözlhető a megyék életében.

A választás módosatai a törvény által szabályozva lévén, e tekintetben még csak annak megjegyzésére szorítkozom, hogy a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény szigorú alkalmazását eleve megnyugtató biztosítékul tekintem annak, hogy a tisztújítás minden irányban kielégítő eredményt fog felmutatni!

A törvény által megszabott határidőn belül megtartandó tisztújító közgyűlés napját a megye közönsége van hivatva meghatározni.

Ezen közgyűlést illetőleg, több megyéből hozám intézett azon kérdések indokából, hogy vajjon arra az 1884. évre, avagy a még jelen évre megbízatással bíró törvényhatósági bizottsági tagok

jó kedvében épen a primás orra előtt rakta ki a cifrárt.

Egy barna kokárdás gyerek megirigyelte azt a gyönyörű tenort s a maga kappanhangjával tul akart tenni azon.

— Huzd rá cigány csak azért is, ha mindjárt az ingemért is!

— Ujujuju! kontrázott bele a szöke s ő megint a győztes egy egész octávéval.

Jártak szilajul, veszekedettül a kopogóst Csak úgy forgott a bokorugrós szoknya s a krinolint ugyancsak le kellett szorítani a gyöngéd kacsóknak, nehogy baj legyen a dologból.

Minden szem szikrázott a tüztől, minden arcz pirult a lelkesedéstől s a cigány muzsikája s a sarkantyú andalító zenéje közben féktelen kedvvel harsant meg újból és újból a szöke tánczrendező harsány hangján: „ujujuju!”

Nem vette senki sem rossz néven tőle. Annyi idő óta most derült fel a haza egén a hajnal pirja s hirdette a haza szebb jövőjét, hosszú álom után édes ébredését, nehéz honfű bűnnek, sebnek gyógyulását...

A hatvanas évek elején volt ez.

Nem csuda hát, ha az ifju szívből egész lelkesedéssel tört ki az az egymásután ragasztott indulatszó. Ha nem lett volna szükség reá, miért csinálták, s ha már megcsinálták, minek heverjen olyan hiában az akadémiai szótárban?

Fel volt kívül-belül lobogózva háromszinű

— Egy, kettő, három! olvasott a segédjegyző.

Semmi eredmény.

A két ellenfél tovább is czélzott egymásra. Mi lelte ezeket?

— Ahán, tessék felhuzni a kakast! szól a káplán.

Biz azt egyik sem huzta fel. Nagy „szó-rakozottság” annyi szent. Kezdjük újból.

— Egy, kettő, három!

— Puíf, paíf! Piíf, paíf, piíf!

A két ellenfél egyszerre bukott el. Szörnyűség!

Csak azon bámultunk, hogy a puffangatások egészen más irányból hangzottak s a lövést semmi füst sem jelezte.

Felszedtük a pisztolyokat. Hát uram fia! Az bizony egyik sem volt kilőve. Még mind a két sarkány fel volt huzva s ott ragyogott a gyutacson a kis piros kapszli teljes épségben.

Hanem az egész puffogatás az ut melletti tengeriből eredt, a honnan a béres gyerek a hatalmas karikással a tilosba kapott malaczkokat zavarta ki. Nagyokat lehet azzal ám pattintani. Ugy szól éppen, mint a pisztoly. Csak az a szerencse, hogy mégsem lehet ám golyóra tölteni.

Persze, hogy jóizű kaczagás közt dörzsöltük fel a két párbalyhóst. A kik pedig magukhoz térve, szörnyen csodálkoztak azon, hogy bennünket is ott látnak s nem tudták elkepzelni, hogy mink hogyan jutottunk oda

a menyországha. Alig tudtuk elhithetni velük, hogy hiszen élnek. Szarka Levente nem is hitte addig, a mig csak az íróasztala kulcsát a markába nem nyomtam, hogy most már személyesen adja át a leveleit, a kiknek írta.

Hanem ekkor már elérzékenyedve borultak egymás nyakába:

— Szervus bruder!

— Szervus bajtárs!

— Én megbocsátok neked!

— Én is neked!

— Szörnyű kemény ficzkók vagyunk mi!

— Na, de ezután még sem tesszük az életünket ilyen könnyelműen kockára!

Máig is élnek. Szilvász Aladár jelenleg Zsarátnokon postamester s a bájos Linka hites társa. Szarka Leventével pedig csak a napokban találkoztam Promontoron, a hol a kedves Emiliával, egy gazdag rokonuknál vizi-tek. Emília gömbölyű piros menyecske lett azóta, Szarka levente pedig kedélyes apa ki nézést nyert.

Ezeknek sincs csemmi bajuk.

II.

A veszedelmes pilulák.

— Huzd rá cigány! Ujujuju!

Ezt egy bodros fejű szöke, kokárdával díszített tánczrendező kiáltotta, a ki kegyetlen

Fővárosi levél.

(Fővárosi csevegés.)

(Miként lett Clarisse antisemita.)

A Dunapart egyik elegánsabb kávéházában naponta egy kiválólag eszes emberekből álló társaság gyűl össze. Jogász-élite! Még pedig elégedetlen! Jár ide ügyvéd, bíró, törvényalkotó és publicista. Mindegyikük nevet képvisel és elveket. Majd mindegyikének kopaszodó homloka sok értelemre mutat s szellemi vezérük átható kék szeme gyönyörködve pihenhet meg a sok hajatlan ifju vitatkozókn.

Ha a jogtudósok rouék lennének, úgy azt mondanám, „a jogtudósok jeunesse d'orée-ja ők,” a kik ugyan nem ballerínák gyöngyfogsorai és igéző lábikrái, hanem a jogi definíciók subtilitásai után rajongnak.

Ez a kapucinert szűresülő társaság a „szabadelvűség” képviselője a jog világban. Tagjai a jövő barezosai, valóságos Wagneristák a corpus juris alapján.

Melyik asszony ne bocsátaná szívesen férjét ilyen ártatlan kompánia körébe?

Igy gondolkodott Clarisse is, az én kedves barátom.

Az ő férje is egyike volt a jövő jogászáinak. Alig nyelte le az ebédnél az utolsó falatot, már futott, hogy a két órát a korzó kávéházában hallja ütni. Nem volt rá eset, hogy vendéget, rokont, barátot ne hagyott volna ott nevével az ebédli asztalnál, ha az óra mutatója a háromnegyed kettő felé hajlott.

Szervusztok! Megyek! Mulatásd feleségemet! Vagy jöjj velem! Ma érdekes jogi kérdéseket fejünk meg.

S ezzel tova rohant. Ha az ember a nagy asztal e jogi óriásai közelében hallgatózik, nem hall egyebet, mint az antiszemitizmus kárhóztatását; a gyöngye törvények szidását, a mért a lázongókra a kodex legszigorubb paragrafusait nem alkalmazhatják!

A társaság tagjai között szemita vallású is lévén, annál dühösebb szemrehányásokat tettek a jog felsőbb képviselője ellen, minél izgatottabb hírek kezdtek keringeni a vidéki antisemita zavargásokról.

Mindegyik más-más programot ajánlt a mozgalom elfojtására. Az egyik a kereszt, a pap-ság, a kanonjog segítségével akarta észére téríteni a népet; a másik statáriummal, a megye új rendeletével, a negyedik pedig fegyverhatalommal, a katonaság szuronyai-val.

Clarisse férje egyike volt a leglelküismeretesebb és legbuzgóbb perlekedőnek.

Nemesak szóval, hanem tollal is harcolt a fanatikus tömeg ellen; és mindig a liberalizmus fegyvereivel a jog az egyéni szabadság érdekében.

A kompánia tűzbe jött. Egyik könyvet irt a polgári házasság létrejötté érdekében; a másik vezérezikket közölt a teljes egyénjogosítás mellett, követelve az asszimilálást.

Szóval Clarisse egész nap egyedül volt, mert az ő férjcskéje más jogi konferenciára is eljárt, folytatni a délutáni kávézásban megkezdett

magát Nagy-Fenyéren és daczára rendkívüli műveltségének és szépségének — addig nem is tűnt fel senki előtt, a míg csak a derék Imreffy Zoltán nőül nem vette s így az ifju lánynak, oldala mellett, megérdemelt jó sorsa lett.

Ekkor már kezdtek észrevenni. A város arslánjai s dandy-i hatalmas keresztűzbe veték a kis új menyecskét. Imreffy nem bírt az idősebb férjek féltékenységével s hagyta, hogy kényük-kedvükre kacérkodjanak; sokkal okosabb volt mintsem sejtetni engedte volna azt, hogy érti a dolgot.

A bájos menyecske aztán olyan szeretetre-méltó módon csalogatta őket a hálóba, hogy gyönyörűség, s mikor a remélt könnyű prédára a keselyük mind megérkeztek, akkor aztán a legtüzesebb udvarlónak rendez-vouet adott a kertben s megjelent azon — férje karján. A felsült lovagot aztán nem is kérdezték, hogy mit keres ottan ilyen későn, hanem behívták a szobába s jól megvendégtették. Az pedig alig várta szegény, hogy elillanhasson. Egy másik is majdnem ilyen formán történt, azzal a különbséggel, hogy az még idején felkapaszkodott egy — barackfára. Az alatt meg éppen asztal és gyeppad volt s az öreg gyógyszerész fiatal feleségével együtt ott foglalt helyet s a szegény don Juan savanyu képpel nézte végig azt a sok bohókás enyelgést, a mit a fiatal asszony férjével szemben véghez vitt.

Végre aztán annyira elszibbadtak karjai, hogy kénytelen volt a hamis kis asszony édes csengésű kacaja között — lemászni a fáról,

tanácskozásokat. S ha olykor otthon is volt az ur, a teremtes ura, ekkor sem volt kedélyes hangulatban, mert fioszemita prófétaságában nevében is csak a keresztény nőt, a fanatikus tömeg egyik vakbuzgó tagját látta és talán úgy titokban óhajtott volna fölcserélni egy szebb hebroni rózsával.

Egyik este is Clarisse már elálmosodott volt, az óra 12-re járt. A lelkek órája pedig mindig különös hatással van egy nőre, kivált ha egyedül van.

Lefeküdt tehát, hogy ne hallja ütni a tizenkettőt.

Elaludt. S álmodott szépet, messze honától déli vidéken nagy-nagy melegben pihent, egy nagy pálmafa tövében. De a pálmafán egy szerezsen ringott. Emberevő szerezsen talán de ő reá oly szeliden, szépen nézett, egy cseppet sem mutatva fehér fogait, s a nő megnyugodott. Elképzelte, mily pompás helyzete van. Ő a pálmafa tövében Verescagin művészetének behatása folytán egy szétmarczangolt hullat látott s ime Verescagin hazudik, mert lám, ő reá mily szeliden néz az a fekete ember, vagy állat. Nem bántja. Csak tekintete oly forró. Egetőbb a napnál, mely elől ide menekedett. Reá mosolygott. Hátha akkor meg is szólal, s ő megkéri, ne nézze őt ily némán, hanem fordítsa el szemeit és beszéljen.

A mint Clarisse ezeket álmodta, egyszerre fölébredt. Előtte állott nem ugyan a pálmafa, de a férjcskéje, kezében a petróleumlámpával, mely-lyel arczára világított. Ez volt a naphevének képzelte melegség.

A férj kedvtelenül szólalt meg: — Na, ugyan maga szépen vár engem! Míg én az ország dolgait, nagy eszméket vitatok, ön alszik. Hja! ilyenek a nők! Igaza van Lajos barátomnak. (Ez is egy jövő jogásza; wagnerista jogtudós.) Nem kell tudósnak megházasodni! a nő teher! Ő is Napoleonnal tart. Nem nőszül, megveti a nőt, s ha kell neki épen nő, elkiáltja magát a nagy Napoleonnal: „une femme”.

— Eh bien! kedves férjem itt vagyok? Mi kell?

— Prisnitz kötöm kell! Mert maga arról is megfeledkezett.

— Csak ez? felelé Clarisse. Ezért kár volt felköltönie édes álmomból. No de mindjárt felköltöm a szobaleányt s egyeült erővel befogjuk a gyomrát patyolálni.

Igy is lett. Pár percz múlva a nagy jogász be volt polyázva, hogy a sok megrághatatlan jogi eszmék és vitatkozások mérgét megemészthesse, — s Clarisse lefeküdt, hogy tovább álmodjék, hátha a szerezsen megszólal neki.

De az ur, még most sem tudott aludni s így Clarissének szemére vetette, hogy ő nem érdemes egy ily nagy eszű férjre, mivel most, mikor végre egyszer ráér vele társalogni, akkor is közönséges nő módjára elalszik.

S Clarisse nem álmodhatott tovább, hanem hallgatta a dióhéjban előadott jogi vitatkozások lefolyását.

— Igaz, szólalt meg a tüzzel előadott jogi témák után a férj, — Jani barátom neje fele konyhapénzzel beéri, mint maga lelkem, pedig Ja-

nehogy férges barack módjára lepottyanjon onnan.

Miután pedig a gyógyszerészék senkinek sem szólnak a dologról, az illető hős pedig bölcsen hallgatott: ezen és hasonló torturákon majdnem minden nagy-fenyéri hódító keresztül jutott. Nagyon hasonlít ez az eset ahoz a régi adomához, a mely szerint a gratuláló czigányok megízlelték rum helyett a suxivót s csak a brugós mondta el a végén, hogy: „nem ennénk rá egy kis kefét?”

A kik keresztül estek a próbán, itt is elbeszéltek egymásnak a kalandjaikat, de a reguláztalan ujonczoknak egy kukkot sem árultak el abból.

Történt aztán, hogy Imreffy Zoltánné bárhol jelent is meg férje karján, a fiatal hódítók mindenütt mély tisztelettel s ritkos imádással vették körül s ezen igen jól mulatott úgy Imreffy Zoltán, mint a felesége. Ha pedig valamelyik egy meggondolatlan szót talált kinyefenteni, a csintalan asszony oda sugta, hogy: „elmondjam-é, hogy mikép mászott le a barackfáról?”

Erre aztán fülig veresedve vonult vissza az „ellenállhatatlan” ifju.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Tekintetes szerkesztő ur!

Nem akarom becses lapja tasnádi levelezőjének journalistikai babérait megnyirbálni, azonban az igazság érdekében e hó 13-án viradóra városunkban történt tüzesetről közzétett cikkét rectificálnom kell. — A szolgabírórság részéről ifj. Filep irnok barátom és én voltunk csak jelzett éjjelen Tasnádon — és az első vészjelre mindketten a helyszínen, hol én a víz előteremtésében, Filep ur pedig a tűz localisációjában fáradoztunk. — Ezzel a nyilvánosságnak tartozom — bebizonyítva, hogy ott voltunk, s nem áll az, mit levelező ur mond, hogy „szinünket sem lehetett látni.” Működésemről azonban levelező urnak részletesen számot adni nem tartozom.

E néhány sornak — becses lapja legközelebbi számában — helyet adni kéri

Tasnád, 1893. október 21-én

igaz tisztelője

Léderer Zsigmond

közig. gyakornok.

zászlóval a nagy-fenyéri olvasó-kör bálj terme. A falakon óriási tükrök s közbe-közbe, a haza hőseinek, mátyrjainak megkoszorozott arcképei díszítették a bálj termet.

A terem szembeötölő helyén piros bársony fautoiben ült a bájos Lady patronesse, Imreffy Zoltánné.

Bájos, kedves jelenség, majdnem lányias arcvonásokkal s piros ajkain mindenki számára van egy-egy lekötöző, szíves, barátságos mosolya.

Dús haja tekercsbe fonva lóg le vállaira s végébe nemzeti színű szalag van fonva. A magyar szabású ruhaderék előnyösen tünteti elé telt idomu, de sugár alakját s alig hinné az ember, hogy ez a majdnem gyermekded arc, milyen méltósággteljes s parancsoló tud lenni, a mikor egy-egy körülötte forgolódo kissé tán pityókás ifju valami izetlen bókijával magára vonja nehéztelését. Az így büntetett aztán alig várja az alkalmas pillanatot, hogy az ivóba osonjon, a hol búbanatában a csillogó nedvvel vigasztalja magát.

Mindjárt a hölgytől balra Imreffy Zoltán foglal helyet diszmagyarban. Mintegy ötven év körüli öreg ur, derék, magas termettel, jóságos arccsal. Ő a mezőváros első alkotmányos uton választott polgármestere s egyuttal gyógyszerész is.

Neje árva leány volt, a ki hivatalnok szüleit elvesztvén, mint varró leány tartotta fenn

minak nincs ám gyomorkatharrusa, mint nekem. Ezennel kijelentem, hogy a konyha budgetjét le fogom szállítani.

— Micsoda hát maguk még ilyenekre is ráérnek a jogi vacsorák alatt édes urak? Hiszen akkor maguk már nem az igazságügyi tárczákra aspirálnak egyenkint és együttesen, de a finansz-ministeri bársonyszékbe törekszenek? Én bizony kijelentem, hogy vagy nem jár többé ebbe a kompániába, vagy békessége legyen szegény fej-meknek!

Az ur elhallgatott, de minden egyes hosz-szabb jogi konferencia után rövidebbre szabta Clarisse illetményeit, úgy hogy a menyecske bosszu-ból az engedékenysége miatt sokat ócsárolt antisze-mita igazságügyminiszter pártjára állott.

Ha ma Clarissének pénz kell, csak öt di-cséri, a zavargókat bámulja, s feleselés nélkül megkap mindent, csak hogy elhalgas-son. S a férj rohan megvigasztalódni a gutgesinnt tudóstársak közé, szítja az antiszenitizmust, a fa-natikus nőket és irigylit nőtlen tudóstársait.

S Clarisse? Imádkozik, hogy most meg a horvát zavargások tartsanak, mivel ha a kapuci-ner kompánia e témája is elfogy, megint a nők, a konyha-budget ellen irányul a harc, s a jog liberalisai a nők zsarnokává nővik ki ma-gukat.

Bogdánovics György.

Hireink.

— **A krasznamegyei takarékpénztár-egyesü-** letnek 1883. évi július havi forgalmi kimutatása: Bevétel: betétel 11434 frt 92 kr, váltó-kamat 3319 frt 69 kr, visszafizetett váltó 132860 frt, viszleszámitolás 33800 frt, vegyesekből 112 frt 55 kr. Július 30-iki maradvány 6546 frt 61 kr. Összesen 188,073 frt 77 kr. Kiadás: Összetett be-tétel 9760 frt 47 kr, kifizetett betéti kamat 1688 frt 78 kr, váltókra 132830 frt, viszleszámitolási ka-mat 434 frt 49 kr, értékpapírra 63 frt 79 kr, kamat és osztalék 38 frt 77 kr, házvételre 300 frt, vegyes kiadások 714 frt 33 kr, Julius 31-iki maradvány 8393 14. Összesen 188073 frt 77 kr. 1883 Augusztus hó. Betétel: 33282 frt 84 kr, váltó kamat 3642 frt 06 kr, visszafizetett váltó 138640 frt, viszleszámitolásból 46165 frt, értékpapírból 65 f. 90 k., vegyesekből 95 f. 11kr, jul. 31-iki maradvány 8393 f. 14 k. Összesen 339283 fr. 04 k. Kiadás: visszafizetett betétel 24483 frt 26 kr, visszafizetett betéti kamat 78 frt 77 kr, váltókra 145740 frt, viszleszámitolásra 45455 frt, viszle-számitolási kamat 603 frt 53 kr, adó 490 frt, házvételre 2261 frt 25 kr, betétel utáni kamat adó 409 frt 45 kr, városi kvvittel 50 frt, kamat és osztalék 48 frt 42 kr, vegyes kiadások 290 frt 74 kr, aug. 31-iki maradvány 10163 frt 63 kr. Összesen 230284 frt 05 kr. — Sz.-Somlyón, 1883. október 22. Ruzska István könyvvezető.

— **Szüret.** Városunkban is megkezdődtek a szürettek. A kik f. hó 24-ig leszüreteltek, szeren-esések, mert kitünő időben szüreshették be a sziv-vidámító hegy levét. Tegnap hajnalban azonban megeredtek az ég csatornái sokaknak nem csekély aggodalmára. Na de boru után derű! Az eredményt minőség és mennyiség tekintetében egyaránt jó kö-zepesnek mondhatjuk.

— **Hallatlan brutalitás.** Folyó hó 21-én négy perecseni szekér ment Szatmárra hagymával s eze-ket utólrévén sz.-somlyói Berger Adolf — el akarta kerülni a terhelt szekereket — és oly esze-veszett gondatlan sebességgel hajtott (saját maga), hogy egy 14 éves fiut, Benczidai B. Andrást úgy gázolt le, hogy a szerencsétlen fiúnak ballában mindkét lábszársontja összetört. És ezen brutális elgázolás után ugyan olyan eszeveszett sebességgel hajtott tovább. Hiszük és elvárjuk, hogy az illeté-kes hatóság megteszi a legerélyesebb intézkedése-ket! Figyelemmel fogjuk kísérni ez ügyet.

— **A névmagyarosításokra** vonatkozólag a belügyminiszter a névváltoztatásokkal járó vissza-élések megszüntetése végett rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, mely szerint a területen lakó egyének által ezután eszközzendő névváltoztatá-sok minden hatóság és hivatalnál bejelentendők. Ezen intézkedésre a kormányt főleg azon sok ne-hézség indította, a mely az adófizetéseknél felme-rült. Ugyanis valódi zűrzavart okozott az adóhi-vataloknál a sok névcsere és igen sok esetben egy név bírója kétszeresen lett meg adóztava; mert valaki épen azt a nevet vette föl s az ily módon támadt félreértések miatt támasztott reclamatió-kat alig győzik elintézni a pénzügyminiszteriu-mban.

— **A magyar bortermelők országos szövet-** kezete figyelmezteti a t. bortermelőket arra, hogy

az ideai termésből eredő borokat bármínő mennyi-ségben értékesítheti a külföldre, igen kedvező ára-kon. Közvetítésükért az eladó által megállapitta-tott minimalis ár után 5%-ot, az általa esetleg el-ért eladási ár többlete után 10%-ot vesz. — A szállítási költséget tagjainak előlegezi. Kér must-rákat (két drb. egy literes üveget) az eladandó borkészlet mennyiségét és a minimalis ár közlé-sét. A borokat ha kívántatik hordóval együtt ad-hatja el; ez esetben azok minimalis ára is köz-lendő.

— **Országos ügyvédi értekezlet.** Mint a fő-városi lapokban olvassuk, a budapesti ügyvédi kör-ben mozgalom indult meg egy országos ügyvédi értekezletnek a jövő tavaszra való egybehívása iránt. Az értekezlet célja volna egyrészt fontos igazságügyi reformok sürgetése, másrészt az ügy-védi karnak országos és szabad egyesülési alapon nyugvó szervezése.

— **A czimer-kérdés.** A belügyminiszterium rendelete, hogy mindazok, kik a magyar korona egyesített czimerét, valamint az ország czimerét kormány engedély nélkül használják, 15 nap alatt tartoznak eltávolítani, a czimtablákat és czimlapo-kat megsemmisíteni, mert az azt engedély nélkül használók két hónapi fogsággal és 300 frtig ter-jedő bírsággal fognak büntettetni.

— **A belügyminiszter** körrendeletileg felhívja a törvényhatóságokat, hogy a csendőrség szolgálá-tát csak oly ügyekben vehetik igénybe a község-ek, a melyekre az a csendőrségi utasítás értel-mében, hivatva van; a helyi közrendészeti ügyek ellátására pedig mindig a helyi rendőrség haszná-lendő.

— **Havazásokat** jeleznek az ország több részéről; így az erdélyi Kárpátokban a magasabban fekvő erdőket már elborította a hó, s a levegő ott oly hideg, mint télen. Az ideai telet hosszúnak és szigorúnak jövendőlik az emberek.

— **Két francia** egy új eszközt talált fel sü-ketek számára, mely képessé teszi őket a legfno-mabb és leggyengébb hangok hallására színházban vagy társaságban és oly ügyesen alkalmaztatik a fülhöz, hogy észre sem lehet venni. Ára ezen esz-köznek 50 frank, de hihetőleg olcsóbb lesz mint minden.

— **Két krajczár egy itezo bor.** Ne ijedjenek meg, akarom mondani ne örüljenek előre a szíves olvasók; mert e mesés olcsóságnak nem Szilágy-Som-lyó hanem Bihar megyében kebelezett Zsadány község a színhelye. Amnyi vinkó termett ugyan is Zsadány községben, hogy hordó hiányában már minden féle ürtartalmu edényt tele szűrtek kar-czossal, s a bornak csebrét 1 forintjával adták, ha volna kinek, miután üres edény nincs!

— **Szeptember 1880. év** tavasza óta 1883. évi szeptember hó 30-ig bezárólag, összesen 2633 új ház épült. Ezek közt van 26 két-emeletes, 211 egy emeletes, 836 magas földszintes 1314 közön-séges földszintes, 246 udvari földszintes lakás. Ezekon kívül még 760 műhelyel istállóval és gaz-dasági mellék épületekkel gyarapodott a város.

— **Marhalevelek tárgyában** a földművelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter 42121. sz. a. következő rendeletet bocsátotta ki, valamennyi törvényhatóságokhoz: Szerbiában, nem úgy mint nálunk minden darab szarvasmarháról külön, hanem egész csapatokról is egy marhalevet állítanak ki. Ily körülmények mellett gyakran történik, hogy az ekként egy marhalevéllel behozott marha csapa-tokból itt az országban egyes darabok eladatván, a vevők tulajdonjogukat igazolni nem képesek. Azon czélból tehát, hogy a bajon segítve legyen és hogy másrészt az esetleges visszaéléseknek eleje vétessek: rendelem, hogy a jelzett körülmények kö-zött előforduló vételeknél, a vevő, a vásárlási helyre nézve illetékes és a marhalevelek kiállítására fel-jogosított községi előjáráságnál marhalevelet vál-ton, a törtétt eladást, illetőleg a marhacsoportban ennek következtében beállott fogyatékot pedig ugyanazon községi előjáráság a szerb marhalevél hátlapján aláírása s pecsétjével igazolja; meg-jegyezvén, hogy ha a szerb marhalevél hátlapja betelett, akkor a hátiratolás egy, a marhalevéhez fűzött és a községi pecséttel ellátott új lapon foly-tatható.

— **Gyászhirek.** Dr. Dósa Miklós, a kitünő jogtudós, kiváló egyházi férfiú, nemes szívi emberbarát, — férfikora teljében, — a rohamos kr álodozatául esett. Mi is legjobb barátaink egyi-két siratjuk benne. Nyugodjék csöndesen. A család gyászjelentése így hangzik: Özvegy Dósa Miklósné, Vályi Róza, saját, úgy az elhunynak testvére, Dósa Katinka, dr. Nagy Józsefné, vala-mint apósa Vályi Károly és anyósa Dósa Rákhel s gyermekeik: dr. Vályi Gábor és dr. Vályi Gyula nevében, megrendült kebellet tudatja szeretett férje Makfalvi dr. Dósa Miklós kir. ítélő táblai bíró,

a m.-vásárhelyi ev. ref. collegium gondnoka és a ref. egyház keblti tanácsosa élete 42-ik — boldog házasságának 11-ik évében folyó október hó 17-én délután 2 órakor tüdőgyulladás következté-ben történt gyászos kimúltát. A boldogult hült porai folyó hó 19-én d. u. 3. órakor a háznál tar-tott rövid ima után az ev. ref. temetőkertben fog el-helyeztetni. Marosvásárhelyt, 1883. okt. 17-én. — Herepei Gergely, kolozsvári paptársunkat, ismé-telt izben, megrendítő csapás érte. Szép reményű fia, az alig 9 tavaszt ért Gergely, f. hó 17-én elhunyt. Legyen pihenése zavartalan a kora sirban!

— **Nagy-Enyeden** báró Jósika Sámuel elnök-le alatt nyílt meg az erdélyi gazdák vándorgyűlése. Több, mint száz tag volt jelen. A gyűléssel egyide-jűleg kiállítást is rendeztek, melyet Zeyk főispán nyi-tott meg. A megyeháznak hat termét foglalta el a gazdag és érdekes tárlat. A háziipari és női kézi-munkák közt feltűnést keltettek az enyedi pol-gári leányiskola kézimunkái. Méhészet és állat-ki-állítás is volt s végül ekeversenyt rendeztek. A jövő évben ezen gyűlés Décsen fog megtartatni.

— **A „függetlenség” ügye.** A kir. főügyész-séghez jelentés tétetett, hogy a „Függetlenség” a csángók javára gyűjtött pénzzel nem számolt be a bizottságnak. A feljelentés folytán a „Független-ség” kiadó hivatala vizsgálat alá vétetvén ki-derült, hogy a gyűjtött 2700 frtnyi összegből körülbelől csak 550 frt küldetett rendeltetési helyére. Verhovay Gyula a Függetlenség szer-kesztője a főügyészhez írt levelében azt adja elő, hogy a nyáron át távol lévén, a lap pénzke-zelésébe nem avatkozott s ha vala ni visszaadás tör-tént a hiányzó pénzt kész megtéríteni. Az ügy feletle rosz benyomást kelt s múltán. Verhovay Lajost a kiadó hivatal vezetőjét, a rendőrség le-tartóztatta.

Szerkesztői üzenetek.

— B. D. Tasnád. Csinosan átdolgozott, szép el-beszélését köszönettel vettem. Rövid időn sort kap. — Névtelenül beküldött dolgozatokat nem használhatok fel. Magának a szerkesztőnek tudnia kell, hogy kik mun-katársai.

— A „piaczi árak”-at beküldő munkatársaimat ké-rem az értesítést lehető pontossággal küldeni! Különö-sen a tasnádi és sz.-cséhi postát rendszeren 3—4 nap múlva kapom, úgy hogy ilyen postai közlekedéssel közelebb va-gyok Pesthez, mint Tasnád vagy Sz.-Csehhez.

— H. S. N.-Várad. A II. pírba j történetnek ké-rem a végét.

— L. K. Nagyfalva. Az önhittség magas emelvéný-ről, epébe mártott tollal írott, személyeskedő leveled nem közölhető. És pedig — eltekintve epés hangjától — különösen azért, mivel a körjegyzők külön konferenciá-zását magam is abszurdumnak tartom. Valamint absur-dumnak tartanám azt is, ha az ev. ref., róm. kath., gör. kath. papok, illetve ezek tanítótestülete, avagy a községi bírák, gazda-tisztek, ügyvédek, végre mindezek koronája gyanánt az alispán a vezetése alatt álló megyei tiszti-karral külön-külön konferenciáznának a tisztújítás érde-kében. Érvényesítse minden jogosult a maga befolyását a többi jogosultakkal együtt, de ne gyakoroljon illetéktelen beavatkozást azon pap, tanító, gazdatiszt, sőt a községi és körjegyző se, a ki nem bizottsági tag, — s különösen ne kíváncson egyik másik testület extra wurstot magának, s ne akarjon extra restaurálni. Így fogván fel a dolgot, ha valamelyik jegyző ur a lap 32-ik számában közölt vezérezikkel sértve érzi magát, (a mit egyébiránt a jegy-zői kar 10-edrésének józan eszéről fel sem teszek,) saj-nálom, de nem tehetek róla.

F. D. Zilah. Kérem a tanítói gyűlésen felolvasott értesítés beküldését.

— B. Gy. Budapest. Köszönet a becses küldemé-nyért. Lapom következő számát fogja gazdagítani.

— H. L. Tasnád. A czáfolat lapunk ezen számára elkésve érkezett.

— F. M. Kraszna. A küldemény ezen számban — elkésve érkezvén — közölhető nem volt. Azonban jövő számunkban készséggel adunk helyet, mivel tárgyilago-san s oly dolgokat ölel fel a jegyzői kar érdekében, melyek a megbeszélésnek méltó tárgyai. Addig is fogadd szíves üdvözetem!

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó okt. 12.	Zilah okt. 20.	Tasnád okt. 21.	Sz.-Cseh okt. 18.	Kraszna okt. 23.
árak krajczárokbán					
Buza	584	625	650	665	630
Kétszeres	488	540	580	595	530
Rozs	488	460	500	543	520
Árpa	—	—	500	193	—
Zab	270	270	200	200	235
Tengeri 100 kiló	520	265	525	560	500
Széna 1 kiló	300	300	300	—	—
Marhahus	40	40	40	36	40

A szilágy-somlyói nyomda-résztvény-társaság 1883.